Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (treće vijeće)

13. prosinca 2016.*

„Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Mjere ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata povezanih s Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Qaidom i talibanima – Uredba (EZ) br. 881/2002 – Zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora osobe uvrštene na popis koji je sastavilo tijelo Ujedinjenih naroda – Uvrštenje imena te osobe na popis iz Priloga I. Uredbi br. 881/2002 – Tužba za poništenje – Razuman rok – Obveza provjere i opravdanja osnovanosti istaknutih razloga – Sudski nadzor“

U predmetu T-248/13,

Mohammed Al-Ghabra, sa stalnom adresom u Londonu (Ujedinjena Kraljevina), kojeg zastupa E. Grieves, *barrister*, i J. Carey, *solicitor*,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju su zastupali, u početku M. Konstantinidis, T. Scharf i F. Erlbacher, a zatim M. Konstantinidis i F. Erlbacher, u svojstvu agenata,

tuženik,

koju podupire

Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske, koju su zastupali, u početku S. Behzadi-Spencer i V. Kaye, zatim V. Kaye, a zatim S. Brandon te naposljetku C. Crane, u svojstvu agenata, uz asistenciju T. Eickea, *QC*,

i

Vijeće Europske unije, koje zastupaju J.-P. Hix i E. Finnegan, u svojstvu agenata,

intervenijenti,

povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a za poništenje, s jedne strane, Uredbe Komisije (EZ) br. 14/2007 od 10. siječnja 2007. o 74. izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 881/2002 o određenim posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata povezanih s Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Qaidom i talibanima te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 467/2001 (SL 2007., L 6, str. 6.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 2., str. 128.) u dijelu u kojem se odnosi na tužitelja i, s druge strane, Odluke Komisije Ares (2013) 188023 od 6. ožujka 2013. o zadržavanju tužiteljeva imena na popisu osoba i subjekata na koje se primjenjuju odredbe Uredbe Vijeća (EZ) br. 881/2002 od 27. svibnja 2002. o određenim posebnim mjerama ograničavanja protiv

* Jezik postupka: engleski

određenih osoba i subjekata povezanih s Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Qaidom i talibanima te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 467/2001 o zabrani izvoza određene robe i usluga u Afganistan, pooštravanju zabrane leta i proširivanju zamrzavanja financijskih sredstava i ostalih financijskih izvora u odnosu na afganistanske talibane (SL 2002., L 139, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 2., str. 34.).

OPĆI SUD (treće vijeće),

u sastavu: S. Papasavvas, predsjednik, E. Bieliūnas i I. S. Forrester (izvjestitelj), suci,

tajnik: S. Spyropoulos, administratorica,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 17. veljače 2016.,

donosi sljedeću

Presudu [1]

Okolnosti spora

1 Dana 12. prosinca 2006., ime tužitelja, Mohammeda Al-Ghabre, je na zahtjev Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske dodano na popis koji je sastavio Odbor za sankcije ustanovljen Rezolucijom 1267 (1999) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda od 15. listopada 1999. o situaciji u Afganistanu (u daljnjem tekstu: Odbor za sankcije i popis Odbora za sankcije) kao osobe povezane s organizacijom Al-Qaida.

2 Stoga je Uredbom Komisije (EZ) br. 14/2007 od 10. siječnja 2007. o 74. izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 881/2002 o određenim posebnim restriktivnim mjerama protiv određenih osoba i subjekata povezanih s Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Qaidom i talibanima te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 467/2001 (SL L 2007, L 6, str. 6.; u daljnjem tekstu: pobijana uredba) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 2., str. 128.) ime M. Al-Ghabre dodano na popis osoba i subjekata čija financijska sredstva i ostale gospodarske izvore treba zamrznuti na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 881/2002 od 27. svibnja 2002. o određenim posebnim restriktivnim mjerama protiv određenih osoba i subjekata povezanih s Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Qaidom i talibanima te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 467/2001 o zabrani izvoza određene robe i usluga u Afganistan, pooštravanju zabrane leta i proširivanju zamrzavanja financijskih sredstava i ostalih financijskih izvora u odnosu na afganistanske talibane (SL 2002., L 139, str. 9.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 2., str. 34.) (u daljnjem tekstu: sporni popis).

3 Dopisom od 12. lipnja 2007., Ministarstvo vanjskih poslova i Commonwealtha Ujedinjene Kraljevine (United Kingdom Foreign and Commonwealth Office; u daljnjem tekstu: FCO) izvijestilo je tužitelja da je Ujedinjena Kraljevina zatražila da se njegovo ime uvrsti na popis Odbora za sankcije. FCO je tužitelju, nadalje, dao „primjerak dijela sažetka razlogâ koji se smije objaviti” kojim se obrazlaže taj zahtjev dodavši da bi „zbog razlogâ nacionalne sigurnosti i uzimajući u obzir osjetljivost informacija, objavljivanje čitavog sažetka [razlogâ] bilo protivno javnom interesu”.

4 Dopisom od 13. veljače 2009. tužitelj se obratio Komisiji Europskih zajednica kako bi zahtijevao preispitivanje uvrštenja njegova imena na sporni popis i osporio njegovu zakonitost s obzirom na presudu od 3. rujna 2008., Kadi i Al Barakaat International Foundation/Vijeće i Komisija (C-402/05 P - C-415/05 P; u daljnjem tekstu: presuda Kadi I, EU:C:2008:461).

1 — Navedene su samo one točke presude za koje Opći sud smatra da ih je korisno objaviti.

5 Dopisom od 8. svibnja 2009. Komisija je tužitelja izvijestila da ne posjeduje obrazloženje za uvrštenje njegova imena na popis Odbora za sankcije (u daljnjem tekstu: obrazloženje) te dodala da će mu ga poslati čim ga dostavi navedeni odbor.

6 Dopisom od 10. svibnja 2010. Komisija je tužitelju priopćila obrazloženje kako ga je objavio Odbor za sankcije koje je glasilo:

„Mohammed Al-Ghabra […] uvršten je [na popis Odbora za sankcije] 12. prosinca 2006. na temelju stavaka 1. i 2. Rezolucije 1617 (2005) [Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda] kao suradnik Al-Qaide, Osame bin Ladena i talibana zbog ‚sudjelovanja u financiranju, organizaciji, potpomaganju, pripremi ili počinjenju akata ili aktivnosti počinjenih od strane, s, u ime ili u potporu Al-Qaidi i organizaciji Harakat ul-Mujahidin (HuM), pod njihovim imenom, za njih ili radi pružanja podrške njima' kao i zbog svojih aktivnosti ‚novačenja za te organizacije'.

Dodatni podaci

Mohammed Al-Ghabra održavao je redovne kontakte s visokim dužnosnicima Al-Qaide. U 2002. Al-Ghabra se susreo sa šefom operacija Al-Qaide Farajom Al-Libijem.

M. Al-Ghabra imao je središnju ulogu u radikalizaciji mladih muslimana u Ujedinjenoj Kraljevini, i izravnim kontaktom i distribucijom ekstremističkog sadržaja. Nakon što je radikalizirao te osobe, okupljao ih je radi ostvarivanja ciljeva Al-Qaide te je često poticao njihova putovanja i, zahvaljujući velikoj mreži kontakata, osigurao da se mogu pridružiti centrima za obuku Al-Qaide. Neke od tih osoba potom su sudjelovale u organizaciji terorističkih napada u inozemstvu iz Velike Britanije.

M. Al-Ghabra pružio je i materijalnu i logističku podršku Al-Qaidi i drugim organizacijama, od kojih neke također pružaju logističku podršku Al-Qaidi. Organizirao je putovanja u Pakistan kako bi novacima omogućio da se susretnu s visokim dužnosnicima Al-Qaide te da prođu posebnu terorističku obuku. Nekoliko tih osoba vratilo se u Ujedinjenu Kraljevinu kako bi u njoj upravljalo tajnim aktivnostima za Al-Qaidu. Usto, M. Al-Ghabra pružio je izravnu pomoć osobama koje su sudjelovale u terorističkim aktivnostima u Ujedinjenoj Kraljevini i drugdje, pruživši im financijsku, logističku i materijalnu podršku. Također je omogućio put u Irak osobama iz Ujedinjene Kraljevine kako bi se one mogle boriti i pružiti podršku drugim borcima.

M. Al-Ghabra održavao je bliske veze s organizacijom Harakat ul-Mujahidin/HuM […] te je prošao terorističku obuku u centru HuM-a. HuM je poslao M. Al-Ghabru u Ujedinjenu Kraljevinu kako bi ondje za tu organizaciju prikupio financijska sredstva.

[…]"

7 Tužitelj je u odgovoru Komisiji dopisom od 8. srpnja 2010. poslao svoje očitovanje kako bi osporio optužbe koje su protiv njega iznesene u obrazloženju i kako bi zahtijevao da mu se dostave dokazi na kojima se obrazloženje temelji.

8 Dopisom od 10. rujna 2010. Komisija je potvrdila primitak tog pisma te je tužitelju najavila da će preispitati uvrštenje njegova imena na sporni popis. Komisija mu je usto skrenula pozornost na činjenicu da na temelju Rezolucije 1904 (2009) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, Ombudsmanu Ujedinjenih naroda može uputiti zahtjev za brisanje s popisa Odbora za sankcije.

9 Dopisom od 18. siječnja 2011. Komisija je Odboru za sankcije dostavila tužiteljevo očitovanje od 8. srpnja 2010. te mu je uputila zahtjev za dostavu dodatnih podataka o razlozima za uvrštenje tužiteljeva imena na popis navedenog odbora.

10 Dopisom od 22. ožujka 2011. tužitelj je Komisiji ponovio svoj zahtjev.

11 Dopisom od 3. svibnja 2011. Komisija je tužitelju navela da je počela s preispitivanjem uvrštenja njegova imena na sporni popis te ga je upozorila da će to ispitivanje potrajati vjerojatno još nekoliko mjeseci, s obzirom na to da još uvijek očekuje odgovore na svoje zahtjeve za pojašnjenje. Komisija je u istom dopisu tužitelju ponovno predložila da Ombudsmanu Ujedinjenih naroda uputi zahtjev za brisanje.

12 Dopisom od 28. lipnja 2011. tužitelj je Komisiji odgovorio navevši da je otezanje s preispitivanjem predmeta i s donošenjem konačne odluke neprihvatljivo, s obzirom na štetu koja se nanosi njegovu privatnom životu. Također je zahtijevao objašnjenje za to otezanje.

13 Dopisom od 26. kolovoza 2011. Odbor za sankcije Komisiji je dostavio dodatne podatke o razlozima za uvrštenje tužiteljeva imena na popis navedenog odbora.

14 Dopisom od 19. listopada 2011. Komisija je tužitelju navela da je preispitivanje uvrštenja njegova imena na sporni popis još uvijek u tijeku. Komisija je navela i da joj je Odbor za sankcije nedavno dostavio dodatne „konkretnije" podatke u vezi s obrazloženjem (u daljnjem tekstu: prva dopuna obrazloženja), to jest, sljedeće:

„Mohammed Al-Ghabra istaknuti je ekstremist iz Ujedinjene Kraljevine i suradnik mnogih ekstremista. M. Al-Ghabra već dugo vremena održava redovne kontakte s visokim dužnosnicima Al-Qaide iz Pakistana. U 2002. susreo se sa šefom operacija Al-Qaide Farajem Al-Libijem, njezinim visokim zapovjednikom kojega su pakistanske vlasti uhitile 2005. i koji je trenutno u pritvoru u Sjedinjenim Državama. M. Al-Ghabra tjedan je dana boravio u Al-Libijevu domu. M. Al-Ghabra bio je u redovnom kontaktu s brojnim ekstremistima iz Ujedinjene Kraljevine te je distribucijom ekstremističkog sadržaja sudjelovao u radikalizaciji pojedinaca iz Ujedinjene Kraljevine.

M. Al-Ghabra održavao je bliske veze s kašmirskom militantnom skupinom Harakat Ul Mujahidin (HuM). Pretpostavlja se da je M. Al-Ghabra 2002. prošao džihadističku obuku u centru za obuku HuM-a u Azi, Kašmir. Tijekom svojeg boravka u tom centru M. Al-Ghabra naučio je rukovati automatskom puškom AK-47 i pištoljima. Također se pretpostavlja da se namjeravao boriti u Kašmiru, ali da ga je u tome spriječio HuM, jer su mu trebale osobe koje će se vratiti u Ujedinjenu Kraljevinu radi prikupljanja financijskih sredstava. Tijekom boravka u Pakistanu M. Al-Ghabra susreo se s Haroonom Rashidom Aswatom, koji je nakon toga uhićen i protjeran u Ujedinjenu Kraljevinu radi sudjelovanja u aktivnostima povezanim s terorizmom. H. R. Aswat trenutno je u pritvoru u Ujedinjenoj Kraljevini i čeka izručenje Sjedinjenim Državama na temelju optužbi za terorizam. Iako mu je imovina zamrznuta, M. Al-Ghabra i dalje je u kontaktu s ekstremistima i sudjeluje u terorističkim aktivnostima.

Od prosinca 2009. M. Al-Ghabra pripremao je terorističke napade protiv poduzeća sa sjedištem u Ujedinjenoj Kraljevini, ali su mu nedostajala sredstva potrebna da ih provede.

[…]"

15 U istom dopisu Komisija je navela da su tužitelju ti podaci dostavljeni kako bi mogao izraziti svoje stajalište prije donošenja odluke o preispitivanju i da to može učiniti do 11. studenoga 2011.

16 Dopisom od 10. studenoga 2011. tužitelj je Komisiji odgovorio kako bi osporio nove podatke iznesene protiv njega u prvoj dopuni obrazloženja koje je, u većem dijelu, smatrao „sličnima onim navedenima u obrazloženju" i kako bi zahtijevao pojašnjenja kao i dostavu dokaza na kojem se temelje.

17 Dopisom od 17. svibnja 2012. Odbor za sankcije je Komisiji dostavio dodatne podatke o razlozima za uvrštenje tužiteljeva imena na popis navedenog odbora.

18 Dopisom od 29. svibnja 2012. Komisija je tužitelju navela da je preispitivanje uvrštenja njegova imena na sporni popis još uvijek u tijeku. Komisija je navela i da joj je Odbor za sankcije nedavno dostavio dodatne „konkretnije" podatke u vezi s obrazloženjem (u daljnjem tekstu: druga dopuna obrazloženja), to jest, sljedeće:

„U kolovozu 2006., pojedinac, čiji je identitet Sud Ujedinjene Kraljevine anonimizirao inicijalima AY, je M. Al-Ghabriju predao nekoliko predmeta, među kojima su videosnimke koje glorificiraju mučeništvo, kako bi ih se prenijelo ekstremistima Al-Qaide u Pakistanu. Te videosnimke mučenika snimile su osobe koje su dio mreže ekstremista u Ujedinjenoj Kraljevini koji su pripremali višestruke napade na putničke zrakoplove koji polijeću iz Ujedinjene Kraljevine. To je uslijedilo nakon niza susreta između ovih dviju osoba u Južnoj Africi u travnju/svibnju 2006. za koje se smatra da su imali za svrhu razgovore o pitanjima islamističkog ekstremizma.

AY je uhićen i optužen za planiranje ubojstva i pripremanje terorističkih akata, ali je po završetku suđenja oslobođen, iako su drugi članovi mreže proglašeni krivima te su im izrečene zatvorske kazne za različita kaznena djela, uključujući planiranje ubojstva, planiranje bombaških napada i pripremu terorističkih akata.

Nakon što je oslobođen, na AY-a su se počele primjenjivati mjere ograničavanja određene rješenjem o sudskom nadzoru [‚control order'] i protiv njega se i dalje primjenjuju protuterorističke mjere koje je odredio ministar unutarnjih poslova Ujedinjene Kraljevine na temelju Terrorism Prevention and Investigation Measures Act 2011 [Zakon iz 2011. o sprečavanju terorizma i o istražnim mjerama], s obzirom na to da postoji opravdan razlog vjerovati da je sudjelovao u aktivnostima povezanim s terorizmom te da su te mjere potrebne kako bi ga se spriječilo da se ponovno upusti u bavljenje tim aktivnostima."

19 U istom dopisu Komisija je navela da su tužitelju ti podaci dostavljeni kako bi mogao izraziti svoje stajalište prije donošenja odluke o preispitivanju i da to može učiniti do 15. lipnja 2012.

20 Dopisima od 20. lipnja i 10. srpnja 2012. tužitelj je Komisiji odgovorio kako bi osporio nove podatke iznesene protiv njega u drugoj dopuni obrazloženja, naglasivši, među ostalim, da nemaju dokaznu vrijednost. Od Komisije je zahtijevao da dovrši postupak preispitivanja s obzirom na to da se znatno otegnuo.

21 Odlukom Ares (2013) 188023 od 6. ožujka 2013. priopćenoj tužiteljevim odvjetnicima 11. ožujka 2013. (u daljnjem tekstu: pobijana odluka) Komisija je nakon preispitivanja odlučila zadržati tužiteljevo ime na spornom popisu.

22 Komisija je u točki 5. pobijane odluke navela da podaci iz obrazloženja kao i iz prve i druge dopune obrazloženja predstavljaju „cjelokupno obrazloženje" te odluke.

23 Komisija je nadalje, u točki 7. pobijane odluke navela da „nakon što je razmotrila [tužiteljevo] očitovanje, savjetovala se s Odborom za sankcije i uzela u obzir ciljeve zamrzavanja financijskih sredstava i gospodarskih izvora na temelju Uredbe br. 881/2002 ostaje pri stavu da je uvrštenje [njegova imena na sporni popis bilo] opravdano". Komisija je s tim u vezi navela da „osobito u [svojem] očitovanju [tužitelj] nije naveo razloge za zaključak da optužbe iznesene protiv [njega] nisu točne kao ni nikakav podatak u prilog [svojem] pobijanju".

24 Komisija je nadalje u točki 9. pobijane odluke navela da je kriterij koji je primijenila u pogledu tereta dokazivanja onaj koji je oblikovala Radna skupina za financijsko djelovanje (FATF) u napomeni za tumačenje svoje Posebne preporuke br. III o financiranju terorizma, to jest da „bi se uvrštenje [imena osobe na sporni popis] trebalo temeljiti na opravdanim razlozima ili opravdanoj osnovi za sumnju ili vjerovanje da je osoba […] terorist ili da financira terorizam ili terorističku organizaciju".

Postupak i zahtjevi stranaka

25 Dana 23. travnja 2013. tužitelj je u svrhu podnošenja ove tužbe podnio zahtjev za besplatnu pravnu pomoć koji je evidentiran pod brojem T-248/13 AJ.

26 Rješenjem predsjednika drugog vijeća Općeg suda od 10. listopada 2013. tužitelju je odobrena besplatna pravna pomoć, a J. Carey i E. Grieves određeni su da ga zastupaju.

27 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 6. studenoga 2013. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak.

28 Rješenjem predsjednika trećeg vijeća Općeg suda od 20. svibnja 2014. Ujedinjenoj Kraljevini i Vijeću Europske unije odobrena je intervencija u potporu zahtjevu Komisije.

29 Na prijedlog suca izvjestitelja Opći sud (treće vijeće) odlučio je otvoriti usmeni dio postupka te je u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih člankom 89. Poslovnika Općeg suda strankama postavio pitanja u pisanom obliku, pozvavši ih da na njih odgovore, na jedno u pisanom obliku prije rasprave, a na druga na raspravi.

30 Tužitelj je 29. siječnja 2016. podnio dodatni zahtjev za besplatnu pravnu pomoć.

31 Opći sud je na raspravi 17. veljače 2016. saslušao izlaganja i odgovore stranaka na pitanja koja im je postavio u pisanom i usmenom obliku.

32 Rješenjem predsjednika trećeg vijeća Općeg suda od 20. travnja 2016. djelomično je prihvaćen dodatni zahtjev za besplatnu pravnu pomoć.

33 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:

— poništi pobijanu uredbu u dijelu u kojemu se odnosi na njega;

— poništi pobijanu odluku;

— Komisiji naloži snošenje troškova.

34 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

— tužbu odbaci kao nedopuštenu u dijelu u kojem se odnosi na poništenje pobijane uredbe;

— u preostalom dijelu tužbu odbije kao neosnovanu;

— tužitelju naloži snošenje troškova.

35 Ujedinjena Kraljevina od Općeg suda zahtijeva da:

— tužbu odbaci kao nedopuštenu u dijelu u kojem se njome zahtijeva poništenje pobijane uredbe;

— u preostalom dijelu tužbu odbije kao neosnovanu.

36 Vijeće od Općeg suda zahtijeva da odbije tužbu.

Pravo

Dopuštenost

37 Komisija, koju podupiru Ujedinjena Kraljevina i Vijeće tvrdi da je ova tužba za poništenje očito zakašnjela te, stoga, nedopuštena u dijelu u kojem se njome zahtijeva poništenje pobijane uredbe i u kojem se ta uredba odnosi na tužitelja.

38 Tužitelj se protivi tom argumentu o postojanju zapreke za vođenje postupka.

39 U skladu s člankom 263. šestim stavkom UFEU-a, „[p]ostupak predviđen ovim člankom mora se pokrenuti u roku od dva mjeseca, ovisno o slučaju, od objavljivanja mjere ili obavješćivanja tužitelja o njoj ili, ako takva objava ili obavijest izostanu, od dana kada je tužitelj doznao za mjeru”.

40 Stoga je u ovom slučaju potrebno utvrditi da je zahtjev za poništenje pobijane uredbe očito zakasnio i to bez obzira na događaj od kojeg je rok za podnošenje tužbe počeo teći. Naime, s jedne strane, pod pretpostavkom da je taj rok počeo teći od objave pobijane presude u *Službenom listu Europske unije*, dovoljno je navesti da je ova tužba za poništenje podnesena više od šest godina nakon tog datuma. S druge strane, pod pretpostavkom da je navedeni rok za podnošenje tužbe počeo teći od dana priopćavanja koje treba izvršiti zainteresiranoj osobi ili, ili ako ga nije bilo, od dana kad je ona za njega doznala (vidjeti u tom smislu presudu od 23. travnja 2013., Gbagbo i dr./Vijeće, C-478/11 P do C-482/11 P, EU:C:2013:258, t. 55. do 59.), treba utvrditi da je tužitelj za pobijanu uredbu doznao najkasnije 13. veljače 2009., što je dan na koji se posredstvom svojih odvjetnika obratio Komisiji kako bi zahtijevao preispitivanje uvrštenja svojeg imena na sporni popis i osporio njegovu zakonitost iako je zahtjev za besplatnu pravnu pomoć, koji je prethodio podnošenju ove tužbe, podnio tek 23. travnja 2013.

41 Nadalje, tužitelj nije dokazao niti je tvrdio da postoje nepredvidive okolnosti ili viša sila u smislu članka 45. Statuta Suda Europske unije na temelju kojih bi se mogao pozvati na iznimku od pravila da istek roka za podnošenje tužbe za poništenje pobijane uredbe nema utjecaj na prava zainteresirane stranke.

42 Tužitelj ipak tvrdi da je Opći sud „nadležan za poništenje pobijane uredbe” u dijelu u kojem je ona *ab initio* „očito nezakonita”, s obzirom na to da mu prilikom prvotnog uvrštenja njegova imena na sporni popis nije naveden nikakav razlog za to. Naglašavajući da pravni lijekovi pred Općim sudom moraju biti zbiljski a ne neostvarljivi, tužitelj smatra da se sve dok mu nisu navedeni svi razlozi na koje se Komisija pozvala u odnosu na njega, nije mogao braniti niti čak Općem sudu podnijeti tužbu za poništenje.

43 S tim u vezi valja podsjetiti da stroga primjena propisa Unije o postupovnim rokovima – koja prema ustaljenoj sudskoj praksi odgovara zahtjevu pravne sigurnosti i potrebi izbjegavanja svake diskriminacije ili svakog arbitrarnog postupanja prilikom sudovanja – ne utječe ni na pravo na djelotvornu sudsku zaštitu ni na pravo na saslušanje (vidjeti presudu od 18. lipnja 2015., Ipatau/Vijeće, C-535/14 P, EU:C:2015:407, t. 14. i navedenu sudsku praksu).

44 Osim toga, tužitelja ništa nije sprečavalo da podnese tužbu za poništenje pobijane uredbe prije priopćenja obrazloženja za uvrštenje njegova imena na sporni popis, pri čemu bi se tužba temeljila upravo na tome da mu obrazloženje nije dostavljeno.

45 Iz prethodno navedenog proizlazi da ovu tužbu treba odbaciti kao nedopuštenu u dijelu u kojem je usmjerena na pobijanu uredbu i u kojem se odnosi na tužitelja.

Meritum

46 Tužitelj u prilog svojoj tužbi, u biti, ističe pet tužbenih razloga od kojih se prvi temelji na povredi načela razumnog roka, drugi na povredi obveze Komisije da sama korisno ocijeni je li tužitelj ispunjavao relevantne kriterije za zadržavanje njegova imena na spornom popisu, treći na povredi pravila o teretu dokazivanja i izvođenju dokaza, četvrti na pogreškama kojima je zahvaćeno obrazloženje i peti na povredi načela proporcionalnosti.

Prvi tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela razumnog roka

47 Tužitelj tvrdi da je pobijana odluka nezakonita, s jedne strane, zato što mu obrazloženje i prva i druga dopuna obrazloženju nisu u cijelosti dostavljeni u razumnom roku nakon donošenja pobijane uredbe i, s druge strane, zato što pobijana odluka nije donesena u razumnom roku počevši od primitka njegova očitovanja kao odgovora na to priopćenje, čime je spriječeno pokretanje postupka pred Općim sudom u takvom roku. Komisija je, osobito, neopravdano otezala s postupkom priopćivši mu prvu pa zatim drugu dopunu obrazloženja, protivno sudskoj praksi Suda prema kojoj cjelokupno obrazloženje treba priopćiti „što je prije moguće”.

48 Komisija, koju podupire Vijeće, osporava tu argumentaciju.

49 Utoliko što tužitelj Komisiji prigovara da mu nakon donošenja pobijane uredbe nije u razumnom roku u cijelosti priopćila obrazloženje i prvu i drugu dopunu obrazloženja, točno je da iz, među ostalim, točaka 348. i 349. presude od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461), proizlazi da dotična institucija Unije mora, kada donosi odluku o zamrzavanju financijskih sredstava osobe primjenom Uredbe br. 881/2002, radi zaštite njezinih prava obrane, osobito prava na saslušanje, i njezina prava na djelotvorni sudski nadzor, priopćiti zainteresiranoj osobi dokaze koji je terete ili joj omogućiti da se o njima informira u razumnom roku nakon donošenja te mjere.

50 U ovom je slučaju, međutim, već utvrđeno da je tužba za poništenje prvotne odluke o zamrzavanju tužiteljevih financijskih sredstava, u obliku pobijane uredbe, nedopuštena. S obzirom na to da je jedina odluka koja je na pravilan način upućena Općem sudu radi provođenja nadzora odluka o preispitivanju, koja je donesena nakon postupka pokrenutog zahtjevom za preispitivanje od 13. veljače 2009., razdoblje prije potonjeg datuma ne može se uzeti u obzir u svrhu ocjene razumnosti roka u kojem je potonja odluka donesena.

51 Kad je riječ o razdoblju nakon 13. veljače 2009., čini se da je Komisija u ovom slučaju slijedila postupak uspostavljen nakon izricanja presude od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461), upravo u svrhu uvođenja postupka kojim se jamči poštovanje prava na obranu zainteresiranih stranaka. Taj je postupak naknadno kodificiran, počevši od 26. prosinca 2009., Uredbom Vijeća (EU) br. 1286/2009 od 22. prosinca 2009. o izmjeni Uredbe br. 881/2002 (SL 2009., L 346, str. 42.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 2., str. 220.). Što se tiče „starih uvrštenja” na sporni popis, to jest, onih koji su, kao u tužiteljevu slučaju, izvršeni prije 3. rujna 2008., dakle prije objave navedene presude, postupak je onaj propisan člankom 7.c Uredbe br. 881/2002, kako je izmijenjena.

52 Uvodno treba utvrditi da ni člankom 7.c Uredbe br. 881/2002 ni ikojim drugim tekstom prava Unije nije propisan rok u kojem nadležna institucija Unije mora donijeti odluku o preispitivanju uvrštenja imena neke osobe na sporni popis.

53 U takvoj situaciji, iz sudske prakse Suda proizlazi da se „razumnost” roka u kojem je institucija donijela odnosni akt mora ocijeniti s obzirom na sve okolnosti svakog pojedinog predmeta i, posebice, na značaj predmeta za zainteresiranu osobu, složenost predmeta i ponašanje stranaka u postupku (vidjeti, u tom smislu, presudu od 28. veljače 2013., Réexamen Arango Jaramillo i dr./BEI, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, t. 28. i navedenu sudsku praksu).

54 U ovom slučaju točno je da je Komisija, kao što je navela, tužitelju postupno priopćila razloge za uvrštenje njegova imena na sporni popis čim ih je dobila od Odbora za sankcije.

55 Također je točno da posebne okolnosti slučaja za koje Komisija tvrdi da postoje, a osobito (i) potreba da se tijela Unije usklade s predmetnim međunarodnim subjektima o mjerama koje je potrebno poduzeti kako bi se poštovala načela koja je Sud naveo u presudi od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461), (ii) potreba da Komisija prethodno dobije obrazloženje Odbora za sankcije, (iii) priroda i posebne značajke sustava međunarodnih sankcija o kojem je riječ u ovom slučaju, (iv) iznimna osjetljivost poslova Odbora za sankcije i (v) veliki broj zahtjeva za preispitivanje koje je Komisija morala istodobno razmotriti nakon objave presude od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461), djelomično objašnjavaju relativno dugo trajanje postupaka preispitivanja odluka o uvrštenju predmetnih osoba na sporni popis, kako su provedeni nakon objave presude od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461).

56 Unatoč tome činjenica je da rok dulji od četiri godine koji je u ovom slučaju protekao između datuma podnošenja zahtjeva za preispitivanje od 13. veljače 2009. i datuma donošenja pobijane odluke od 6. ožujka 2013. znatno premašuje trajanje koje bi se moglo smatrati „uobičajenim” za dovršenje takvog postupka preispitivanja, čak i ako se uzmu u obzir sve gore navedene posebne okolnosti.

57 S tim u vezi treba navesti da je Opći sud u presudi od 21. ožujka 2014., Yusef/Komisija (T-306/10, EU:T:2014:141, t. 102.) presudio da nije bilo „dopustivo” da više od četiri godine nakon izricanja presude od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461) Komisija još uvijek nije u stanju ispuniti svoju obvezu pažljivog i nepristranog ispitivanja slučaja Hanija El Sayyeda Elsebaija Yusefa, u ovom slučaju „učinkovitom suradnjom” s Odborom za sankcije. Također treba istaknuti da je u presudi od 8. rujna 2015., Ministry of Energy of Iran/Vijeće (T-564/12, EU:T:2015:599, t. 71. i 72.), koja se odnosila na drugi sustav međunarodnih sankcija, Opći sud presudio da je rok za odgovor na tužiteljeva očitovanja dulji od petnaest mjeseci „očito nerazuman”.

58 Tu ocjenu potvrđuju znatno kraća trajanja postupka preispitivanja slučaja drugih osoba čije je ime uvršteno na sporni popis i koje su podnijele tužbu Općem sudu iako su i za njihov slučaj vrijedile posebne okolnosti navedene u gornjoj točki 55. Tako iz presude od 14. travnja 2015., Ayadi/Komisija (T-527/09 RENV, neobjavljena, EU:T:2015:205), proizlazi da je obrazloženje koje se na njega odnosi Chafiqu Ayadiju priopćeno 24. lipnja 2009., da se on u svojem odgovoru očitovao 23. srpnja 2009. i da je odluka o zadržavanju njegova imena na spornom popisu, nakon preispitivanja, donesena 13. listopada 2009. Također, iz presude od 28. listopada 2015., Al-Faqih i dr./Komisija (T-134/11, neobjavljena, u žalbenom postupku, EU:T:2015:812, t. 69.), proizlazi da je preispitivanje situacije predmetnih tužitelja provedeno u manje od šest mjeseci.

59 To je tim više tako u tužiteljevu slučaju jer se razlozi za uvrštenje njegova imena na pročišćeni popis odbora za sankcije, kako mu ih je Komisija priopćila 10. svibnja 2010., u biti podudaraju s onima koje su mu već od 12. lipnja 2007. priopćila tijela Ujedinjene Kraljevine, kao čimbenicima na kojima se temeljio zahtjev za takvo uvrštenje od strane te države članice (vidjeti gornju točku 3.).

60 Komisija i intervenijenti nisu se pozvali ni na koju drugu posebnu okolnost, svojstvenu za tužiteljev slučaj, kojom se može objasniti to neuobičajeno dugo trajanje postupka preispitivanja njegova slučaja.

61 U tim okolnostima treba utvrditi da postoji povreda načela razumnog roka.

62 Međutim, povreda načela razumnog roka opravdava poništenje odluke donesene na kraju upravnog postupka samo ako uključuje i povredu prava obrane zainteresirane osobe. Naime, kada nije dokazano da je pretjerani protek vremena utjecao na sposobnost predmetnih osoba da se učinkovito brane, nepoštovanje načela razumnog roka ne utječe na valjanost upravnog postupka (vidjeti, u tom smislu, presudu od 8. rujna 2015., Ministry of Energy of Iran/Vijeće, T-564/12, EU:T:2015:599, t. 73. do 77.; vidjeti također, u tom smislu i po analogiji, presude od 21. rujna 2006., JCB Service/Komisija, C-167/04 P, EU:C:2006:594, t. 72. i 73. i od 25. lipnja 2010., Imperial Chemical Industries/Komisija, T-66/01, Zb., EU:T:2010:255, t. 109. i navedenu sudsku praksu).

63 U ovom slučaju nije dokazano, niti se ozbiljno tvrdilo da je sposobnost tužitelja da se učinkovito brani bila konkretno ugrožena zbog predugog trajanja postupka preispitivanja. S tim u vezi tužitelj u replici samo iznosi isključivo hipotetske tvrdnje ističući da mu je, ako mu je cjelokupno obrazloženje priopćeno tek godinama nakon predmetnih događaja, teže iznijeti obranu s obzirom na to da se „može" dogoditi da oslobađajući dokazi nisu raspoloživi ili da ih je teže pribaviti, da „će" njegovo pamćenje s vremenom oslabjeti i da ključni svjedoci „možda" više neće biti na raspolaganju ili moći pružiti korisne dokaze.

64 Kad je riječ o tužiteljevu argumentu da je posljedica prekoračenja razumnog roka povreda njegovih prava obrane i njegova prava na djelotvornu sudsku zaštitu zato što, s obzirom na to da nije imao obrazloženu odluku, nije mogao podnijeti tužbu Općem sudu, kako bi ga se odbilo dovoljno je istaknuti da UFEU u svom članku 265. predviđa pravni lijek posebno zamišljen kao protusredstvo nezakonitom nedjelovanju institucije, u obliku tužbe zbog propusta. Tužitelj je i tako u svakom trenutku između 13. veljače 2009. i 6. ožujka 2013. mogao pozvati Komisiju da njegovo ime izbriše sa spornog popisa i, u slučaju da ona ne djeluje dulje od dva mjeseca, što je rok propisan člankom 265., podnijeti tužbu zbog propusta (vidjeti u tom smislu, presudu od 21. ožujka 2014., Yusef/Commission, T-306/10, EU:T:2014:141, t. 62., 63. i 68.).

65 Ne zadirući u tužiteljevo pravo da na temelju članka 340. UFEU-a zahtijeva naknadu štete koju je eventualno pretrpio zbog činjenice da je Komisija sa zakašnjenjem ispunila svoje obveze, tužitelj se stoga ne može pozvati na to zakašnjenje kako bi ishodio poništenje pobijane odluke (vidjeti, u tom smislu i po analogiji, presudu od 8. rujna 2015., Ministry of Energy of Iran/Vijeće, T-564/12, EU:T:2015:599, t. 77.).

66 Iz prethodno navedenog proizlazi da povreda načela razumnog roka utvrđena u ovom slučaju ne može opravdati poništenje pobijane odluke te da stoga prvi tužbeni razlog treba odbiti kao bespredmetan.

Drugi tužbeni razlog koji se temelji na povredi Komisijine obveze da sama korisno ocijeni je li tužitelj ispunjavao relevantne kriterije za zadržavanje njegova imena na spornom popisu

67 Tužitelj tvrdi da je pobijana odluka nezakonita zato što je Komisija povrijedila svoju obvezu da sama korisno ocijeni je li tužitelj ispunjavao relevantne kriterije za zadržavanje njegova imena na spornom popisu. Ovaj se tužbeni razlog dijeli na četiri dijela.

– *Prvi dio drugog tužbenog razloga*

68 Prvim dijelom drugog tužbenog razloga tužitelj Komisiji prigovara, pozivajući se na točku 8. pobijane odluke, da ni od Odbora za sankcije ni od države označavanja nije pokušala ishoditi dokaze u prilog optužbi koje su protiv njega iznesene. U tim okolnostima Komisija je provela isključivo formalni i umjetni nadzor, samo prenijevši obrazloženje koje je dao Odbor za sankcije, te je njezina tvrdnja da je navodno razmotrila tužiteljevo očitovanje iluzorna. Tužitelj se u tom smislu poziva na utvrđenja Općeg suda iz presude od 21. ožujka 2014., Yusef/Komisija (T-306/10, EU:T:2014:141, t. 103. i 104.). Po njegovu mišljenju, Komisijino shvaćanje svoje uloge je takvo da nikada ne briše ime osobe sa spornog popisa ako je to u suprotnosti s ocjenom Odbora za sankcije. Time što je samo prenijela popis

navedenog odbora i time što je odbila zahtijevati i kritički ocijeniti dokaze na kojima se temelji i naknadnim upućivanjem na odluku Općeg suda radi takve kritičke ocjene, Komisija se odriče svoje glavne odgovornosti koja se sastoji u tome da sama ocijeni osnovanost uvrštenja na sporni popis.

69 Kako bi se odgovorilo na tužiteljevu argumentaciju, potrebno je uzeti u obzir sva razmatranja koja je Sud iznio u točkama 104. do 134. presude od 18. srpnja 2013., Komisija i dr./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P; u daljnjem tekstu: presuda Kadi II, EU:C:2013:518) u pogledu obveza koje, s jedne strane, imaju nadležna tijela Unije, u ovom slučaju Komisija, u okviru postupka uvrštenja ili zadržavanja, nakon preispitivanja, uvrštenja imena organizacije, osobe ili subjekta na sporni popis, i, s druge strane, sud Unije u okviru svojeg sudskog nadzora zakonitosti upravne odluke donesene na kraju navedenog postupka.

70 Iz tih razmatranja proizlazi da poštovanje prava na obranu i prava na djelotvornu sudsku zaštitu jednako kao i, u ovom slučaju, poštovanje načela dobre uprave, zahtijeva, s jedne strane, da nadležno tijelo Unije priopći osobi koje se to tiče obrazloženje Odbora za sankcije na kojem je utemeljena odluka o upisu ili zadržavanju imena na spornom popisu, da joj dopusti da iznese svoja očitovanja o tome i da pažljivo i nepristrano ispita osnovanost razloga s obzirom na dana očitovanja i eventualne oslobađajuće dokaze koje je ta osoba iznijela (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 135.).

71 Poštovanje navedenih prava i navedenog načela, s druge strane, podrazumijeva da u slučaju osporavanja pred sudom, sud Unije nadzire osobito jesu li razlozi navedeni u obrazloženju dovoljno precizni i konkretni kao i ako je to potrebno, materijalnu utemeljenost činjenica koje odgovaraju dotičnim razlozima s obzirom na elemente koji su priopćeni (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 136.).

72 Naprotiv, za nadležno tijelo Unije činjenica da osobi nisu bili dostupni podaci i dokazi, a zatim ni sudu Unije, koji su u isključivom posjedu Odbora za sankcije ili dotičnog člana Organizacije Ujedinjenih naroda (OUN), koji se odnose na obrazloženje koje podupire predmetnu odluku, ne može kao takva činiti utvrđenje kršenja tih prava i načela. Međutim, u takvoj situaciji sud Unije, koji je pozvan nadzirati činjeničnu osnovanost razloga sadržanih u obrazloženju Odbora za sankcije, uzimajući u obzir oslobađajuće dokaze koje je eventualno podnijela osoba koje se tiču, kao i odgovor nadležnog tijela Unije na ta očitovanja, neće raspolagati dodatnim podacima ili dokazima. Posljedično, ako mu nije moguće utvrditi osnovanost tih razloga, oni neće moći služiti kao temelj pobijane odluke o upisu (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 137.).

73 S obzirom na prethodno navedeno i na ta načela, prvi dio drugog tužbenog razloga treba odbiti kao neosnovan. Iz točke 107. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) osobito proizlazi da Komisija svoju odluku mora donijeti na temelju obrazloženja koje je dao Odbor za sankcije i da, naprotiv, u toj fazi nije predviđeno da navedeni odbor Komisiji spontano stavi na raspolaganje dokaze osim tog obrazloženja sa svrhom da potonja donese svoju odluku. Osim toga, iz točke 108. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) proizlazi da je Sud ispitao i potvrdio, ili da barem nije iznio nikakvu kritiku postupka koji je s tim u vezi propisan člankom 7.c Uredbe br. 881/2002, kako je izmijenjena Uredbom br. 1286/2009, kojim se „isključivo” predviđa dostava zainteresiranoj osobi obrazloženja koje je dao Odbor za sankcije.

74 Točno je da je u točkama 114. i 115. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) Sud naveo da je na Komisiji da, na temelju svoje obveze pažljivog i nepristranog ispitivanja osnovanosti navedenih razloga, s obzirom na, među ostalim, sadržaj očitovanja koje je iznijela zainteresirana osoba, ocijeni je li nužno zahtijevati suradnju od Odbora za sankcije kako bi dobila priopćenje dodatnih podataka ili dokaza.

75 Kao što proizlazi iz točaka 2. do 4. pobijane odluke, upravo je to postupak koji je proveden u ovom slučaju s obzirom na to da je Komisija navedenom odlukom odlučila zadržati tužiteljevo ime na spornom popisu nakon što je njegovo očitovanje dostavila Odboru za sankcije, dvaput zatražila suradnju tog odbora kako bi joj omogućio da odgovori na to očitovanje i, slijedom toga, ishodila priopćenje dodatnih podataka ili dokaza u obliku prve i druge dopune obrazloženja (vidjeti, u tom smislu, presudu od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 115.). Također je nesporno da je Komisija tužitelju priopćila obrazloženje i prvu i drugu dopunu obrazloženja koje je dao Odbor za sankcije, pri čemu su te dopune osim toga dovele do nove razmjene očitovanja između tužitelja i Komisije.

76 S druge strane, Komisiju se u ovom slučaju ne može kritizirati samo na temelju točke 114. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) zato što tijekom upravnog postupka u kojem je donesena pobijana odluka od Odbora za sankcije ili države označavanja nije ishodila podatke ili dokaze u prilog optužbi iznesenih protiv tužitelja i da je stoga provela isključivo „formalni i umjetni nadzor" osnovanosti navedenih razloga, s obzirom na očitovanje koje je zainteresirana osoba iznijela u vezi s obrazloženjem.

77 U tom pogledu treba podsjetiti da u predmetu u kojem je donesena presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518), i za razliku od činjenica u ovom predmetu, Komisija od Odbora za sankcije ili države označavanja nije pokušala ishoditi nikakav podatak ili dokaz kojima se mogu potkrijepiti optužbe iznesene protiv Y. A. Kadija u obrazloženju koje je dao navedeni Odbor za sankcije. Sud, međutim, nije zbog tog razloga potvrdio poništenje sporne uredbe, nego zato što je vlastitim sudskim nadzorom zakonitosti te uredbe utvrdio da nijedna od navedenih optužbi ne može opravdati to da se za čitavu Uniju donesu mjere ograničavanja protiv Y. A. Kadija, i to ili zbog nedovoljnog obrazlaganja ili nedostatka podataka ili dokaza koji potkrjepljuju predmetni razlog u odgovoru na podrobno poricanje zainteresiranog [vidjeti analizu tih optužbi u točkama 151. do 162. i opći zaključak u točki 163. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518)].

78 Upravo suprotno, Sud je u presudi od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518), presudio da je Opći sud pogrešno primijenio pravo temeljeći svoje utvrđenje kršenja prava obrane i prava na djelotvornu sudsku zaštitu na propustu Komisije da Y. A. Kadiju i njemu priopći podatke i dokaze nerazdvojive od razloga za zadržavanje imena zainteresiranog na spornom popisu, budući da Komisija nije raspolagala tim podacima i dokazima (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 138. i 139.).

79 Stoga bi bilo nespojivo s načelima koja je Sud naveo u presudi od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) sankcionirati Komisiju u ovom slučaju zbog navodne povrede obveze pažljivog i nepristranog ispitivanja osnovanosti razloga navedenih protiv tužitelja ili zato što od Odbora za sankcije nije uspjela ishoditi podatke ili dokaze koji joj omogućuju da izvrši tu obvezu pažljivog i nepristranog ispitivanja kad Sud, u okolnostima sličnima predmetu u kojem je donesena navedena presuda, nije utvrdio da postoji nikakva povreda navedene obveze niti, još općenitije, prava obrane na teret Komisije.

80 Nadalje, na temelju nikojeg podatka iz spisa ne može se utvrditi da Komisija prije donošenja pobijane odluke nije pažljivo i nepristrano ispitala sve podatke kojima je raspolagala, uključujući i tužiteljevo očitovanje. Kao što je navela u točki 7. pobijane odluke, Komisija je i dalje uvjerena da je uvrštenje tužiteljeva imena na sporni popis bilo opravdano s obzirom na to da zainteresirana osoba nije navela nikakav razlog za sumnju u istinitost optužbi koje su protiv njega iznesene.

81 Kad je riječ o argumentu koji se temelji na presudi od 21. ožujka 2014., Yusef/Komisija (T-306/10, EU:T:2014:141), treba ga odbiti jer činjenice i okolnosti iz toga predmeta nisu istovjetne onima iz ovog predmeta. U predmetu u kojem je donesena ta presuda, naime, „nije [bilo] sporno" (vidjeti točku 94. te presude) da se zainteresirana osoba nije okoristila tim načelima i tim garancijama koje je Sud naveo u

presudi od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) do podnošenja tužbe i da je ta situacija propuštanja trajala i u vrijeme zaključenja usmenog dijela postupka (t. 100. navedene presude). Štoviše, prema navodima danim na raspravi (t. 103. iste presude), Komisija je ustrajala u tome da je strogo vezana ocjenom Odbora za sankcije i da u odnosu na to nema nikakvo diskrecijsko pravo, što je suprotno načelima koja je Sud naveo u svojim presudama od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461) i od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 114., 115. i 135.). Opći sud je iz toga zaključio da je način na koji je Komisija smatrala da treba ispraviti nezakonitosti koje su iste naravi kao i one koje je Sud utvrdio u svojoj presudi od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461) pokrećući postupak preispitivanja slučaja H. Yusefa, isključivo formalan i umjetan. Upravo suprotno, u ovom slučaju, Komisija je na raspravi navela da je bila spremna ograditi se od ocjena Odbora za sankcije ako bi mu se činile očito pogrešne ili ako bi ih osporili oslobađajući dokazi koje je iznijela zainteresirana osoba.

82 Iz svega prethodno navedenoga proizlazi da prvi dio drugog tužbenog razloga treba odbiti kao neosnovan.

– Drugi dio drugog tužbenog razloga

[*omissis*]

– Treći dio drugog tužbenog razloga

89 Trećim dijelom drugog tužbenog razloga tužitelj Komisiji prigovara da nije ocijenila jesu li se optužbe koje je protiv njega iznio Odbor za sankcije temeljile na podacima dobivenima mučenjem iako je taj element navela u svom dopisu od 28. lipnja 2010. Pretpostavka na koju se Komisija pozvala, da se Odbor za sankcije ne poziva na takve podatke, nije opravdana. Na svojoj internetskoj stranici Ured Ombudsmana Ujedinjenih naroda je osim toga priznao da tajne službe nekih država označavanja mogu koristiti tako obezvrijeđene podatke. U ovom slučaju, tužitelj smatra „mogućim" da su podaci koji se na njega odnose možda dobiveni od osoba koje su u pritvoru u Sjedinjenim Državama ili Pakistanu protiv koje su možda korištene mjere prisile jednake mučenju. Tužitelj tako navodi da su F. Al-Libija tajne službe te zemlje zarobile u Pakistanu 2. svibnja 2005., da je potom prebačen u Sjedinjene Države, dulje od godinu dana držan u tajnim zatvorskim objektima te potom prebačen u Guantánamo. Prema izvješću Međunarodnog odbora Crvenog križa (MOCK) od 14. veljače 2007., četrnaest osoba pritvorenih u Guantánamu, među kojima je i F. Al-Libi, opisale su postupke i tehnike ispitivanja koje predstavljaju oblik upotrebe mučenja.

90 Komisija, koju podupiru Ujedinjena Kraljevina i Vijeće, osporava tu argumentaciju.

91 S tim u vezi treba utvrditi da tužitelj u svojem dopisu od 28. lipnja 2010. nije iznio nijednu konkretnu optužbu niti ikakav uvjerljiv razlog da su neki podaci iz obrazloženja dobiveni mučenjem. On je u tom dopisu u najveću ruku zahtijevao „potvrdu da je Europska komisija poduzela potrebne mjere kako bi se uvjerila da nijedan od podataka na koje se pozvala u obrazloženju nije dobiven mučenjem".

92 Komisija opravdano smatra da se u sličnim okolnostima opravdano pozvati ne pretpostavku prema kojoj Odbor za sankcije ne donosi odluke na temelju dokaza dobivenih mučenjem. Suprotno onome što tužitelj tvrdi, Komisija tako primjenjuje isti kriterij kao što je onaj koji je primijenio Ured Ombudsmana Ujedinjenih naroda želeći prije svega utvrditi postoji li „dovoljno dokaza kako bi se s pravom povjerovalo u optužbu o mučenju", kao što proizlazi iz njegove internetske stranice.

93 U ovom slučaju, na temelju nijednog podatka iz spisa ne može se povjerovati takvoj optužbi, u pogledu dokaza iznesenih protiv tužitelja. Još konkretnije, nijedan podatak iz spisa ne može se povezati s F. Al-Libijem niti s bilo kojom drugom osobom pritvorenom u Guantánamu ili Pakistanu.

94 Ujedinjena Kraljevina s tim u vezi pravilno navodi da se većina dokaza koje je Komisija navela temelji na sudskim odlukama Ujedinjene Kraljevine koje su donijeli suci koji su, u skladu s preporukama House of Lords (Dom lordova, Ujedinjena Kraljevina) u svojoj odluci A and others v Secretary of State for the Home Department (No 2) [2006] 2 A. C. 221 morali ispitati pitanje jesu li pred njima iznesene optužbe o upotrebi mučenja.

95 Nadalje, iz odgovora na tužbu FCO-a pred High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) [Visoki sud (Engleska i Wales), odsjek Queen's Bench (upravno vijeće); u daljnjem tekstu: Visoki sud] dostavljenog u okviru postupka koji je tužitelj pokrenuo protiv odluke FCO-a kojom se odbija njegov zahtjev da FCO pozove Odbor za sankcije da njegovo ime izbriše s popisa navedenog odbora, da je tužitelj u tom postupku spekulirao o tome potječu li dokazi koji ga terete od F. Al-Libijevog ispitivanja od strane pakistanskih ili američkih obavještajnih službi. FCO je u tom istom postupku naveo da se nijedna od optužbi iznesenih protiv tužitelja ne temelji na rezultatu ispitivanja pritvorenika. S obzirom na to da se tužitelj potom povukao iz postupka, High Court nije imao priliku potvrditi tu tvrdnju. Kako nema nikakvog indicija u suprotnom smislu, ne postoji nikakav razlog da se dovede u pitanje ta tvrdnja FCO-a.

96 Treći dio drugog tužbenog razloga je stoga potpuno neosnovan.

– *Četvrti dio drugog tužbenog razloga*

[*omissis*]

Treći tužbeni razlog koji se temelji na povredi pravila o teretu dokazivanja i potrebnom stupnju dokazivanja

100 Tužitelj tvrdi da je pobijana odluka zahvaćena nezakonitošću zato što je Komisija povrijedila pravila o teretu dokazivanja i potrebnom stupnju dokazivanja Ovaj se tužbeni razlog dijeli na dva dijela.

– *Prvi dio trećeg tužbenog razloga*

101 Prvim dijelom trećeg tužbenog razloga tužitelj tvrdi da kao što proizlazi iz točke 7. pobijane odluke da je Komisija teret dokazivanja prebacila na njega, suprotno sudskoj praksi Suda (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 121.) prema kojoj je na nadležnom tijelu Unije da u slučaju osporavanja utvrdi osnovanost razloga skupljenih protiv osobe koje se to tiče, a ne na njoj samoj da pruži negativan dokaz o neosnovanosti spomenutih razloga.

102 Ta se argumentacija temelji na pogrešnom shvaćanju obveza koje Komisija ima u skladu s presudom od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) u smislu tereta dokazivanja u postupku preispitivanja razloga na kojima se temelji odluka o uvrštenju ili zadržavanju imena neke osobe na spornom popisu.

103 Kao što je Komisija pravilno istaknula, „pravni test" koji ona mora primijeniti u upravnom postupku preispitivanja odluka o uvrštenju na sporni popis, kako je opisan u točkama 111. do 116. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) razlikuje se od onog koji se primjenjuje u postupku sudskog nadzora, kako je opisan u točkama 117. do 134. navedene presude.

104 Stoga, iako je nesporno da je na Komisiji teret dokazivanja, Komisija dokaze ne mora iznijeti u fazi postupka preispitivanja nego isključivo u kasnijoj fazi postupka sudskog nadzora njezine odluke o zadržavanju nakon preispitivanja. To jasno proizlazi iz točke 121. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518), koja je dio općenitih razmatranja Suda, počevši od točke 117. iste presude, o „sudskom postupku".

105 Konkretnije, i kao što to navodi Komisija, polazište za preispitivanje koje ona mora provesti na zahtjev zainteresirane osobe su utvrđenja Odbora za sankcije kako su navedena u njegovu obrazloženju koja i sama služe kao osnova za obrazloženje akta Unije. Ako je to obrazloženje dovoljno precizno i konkretno, Komisija ne čini pogrešku ako smatra da ga, načelno govoreći, može dovesti u pitanje samo ako zainteresirana osoba predoči posebne i detaljne dokaze kojima se osporavaju predmetna utvrđenja, ne dovodeći pritom u pitanje teret dokazivanja koji će poslije biti na Komisiji prilikom sudskog nadzora zakonitosti i osnovanosti razloga na kojima se temelji odluka o uvrštenju ili zadržavanju imena zainteresirane osobe na spornom popisu.

106 Komisija je u ovom slučaju uredno postupila u skladu s tim načelima, kao što proizlazi iz točke 7. pobijane odluke čiji je početak naveden u gornjoj točki 23. U nastavku te točke Komisija osim toga nije samo istaknula da tužitelj nije naveo nikakav razlog za sumnju u istinitost optužbi koje su protiv njega iznesene. Komisija je, osobito, provela temeljitu činjeničnu analizu nekih od njegovih poricanja da bi došla do zaključka da su irelevantni ili nevjerodostojni.

107 Iz toga slijedi da je prvi dio trećeg tužbenog razloga neosnovan.

– Drugi dio trećeg tužbenog razloga

108 Drugim dijelom trećeg tužbenog razloga tužitelj tvrdi da je pozivanje na stupanj dokazivanja koji je odredio FATF, to jest, „opravdani razlozi za sumnju ili vjerovanje", u točki 9. pobijane odluke, irelevantno i, u svakom slučaju, pogrešno s obzirom na to da je Sud u svojoj presudi od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518), zahtijevao „dovoljno čvrstu činjeničnu osnovu". Kad je riječ o točki 149. navedene presude na koju se pozivaju Komisija i Ujedinjena Kraljevina, tužitelj tvrdi da ne dovodi u pitanje taj zahtjev i da ne utvrđuje odlučujući pravni kriterij. I sama Ujedinjena Kraljevina je prilikom donošenja Zakona iz 2011. o sprečavanju terorizma i o istražnim mjerama napustila kriterij „opravdanih razloga za sumnju" i odlučila se za stroži kriterij „opravdani razlozi za vjerovanje".

109 Tužitelj u replici, nadalje, ustraje na težini utjecaja mjera ograničavanja na zainteresirane osobe koje zahtijevaju stroži stupanj dokazivanja kako bi se izbjegla opasnost od povrede članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i članka 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. (u daljnjem tekstu: EKLJP). U tom kontekstu, tužitelj tvrdi da je zahtijevani stupanj dokazivanja praktički nemoguće razlikovati od onog koji se zahtijeva u kaznenim predmetima, iako postupak o kojem je riječ nije u strogom smislu riječi kazneni. Tužitelj poziva Opći sud da zauzme pristup koji je slijedio Court of Appeal (England & Wales) [Žalbeni sud (Engleska i Wales)] u svojoj presudi Gough and Another v Chief Constable of Derbyshire [2002] EWCA Civ 351, u vezi sa slučajem osobe kojoj je izrečena zabrana putovanja zbog njezinih navodnih sklonosti za sudjelovanje u nasilju povezanom s nogometom.

110 Kad je riječ o toj argumentaciji, razmatranja iznesena u okviru ispitivanja prvog dijela navedenog tužbenog primjenjuju se *mutatis mutandis*. Stoga se pitanje zahtijevanog stupnja dokazivanja isključivo postavlja u fazi sudskog nadzora zakonitosti i osnovanosti razloga na kojima se temelji odluka o uvrštenju ili zadržavanju, nakon preispitivanja, imena neke osobe na spornom popisu.

111 S tim u vezi je isključivo na Općem sudu da se uvjeri da se pobijana odluka „temelji na dovoljno čvrstoj činjeničnoj osnovi” (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 119.) provjeravanjem jesu li činjenice navedene u obrazloženju „potkrijepljene” (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 122.) i, stoga, materijalno „utemeljene” (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 136.).

112 U tim okolnostima, drugi dio ovog tužbenog razloga odmah se može odbiti kao bespredmetan, s obzirom na to da eventualna pogreška koju je Komisija počinila kod definicije zahtijevanog stupnja dokazivanja ili u njegovoj primjeni ne može sama po sebi opravdati poništenje pobijane odluke ako ta odluka inače ispunjava uvjete dokazivanja navedene u prethodnoj točki, što Opći sud mora provjeriti kod ispitivanja četvrtog tužbenog razloga.

113 U svakom slučaju, Komisija nije počinila pogrešku pozvavši se u točki 9. pobijane odluke na operativni kriterij koji je formulirao FATF u napomeni za tumačenje svoje Posebne preporuke br. III o financiranju terorizma, to jest da bi se uvrštenje imena osobe na sporni popis i, slijedom toga, zamrzavanja njezinih financijskih sredstava, trebalo temeljiti na „na opravdanim razlozima ili opravdanoj osnovi za sumnju ili vjerovanje da bi se ta financijska sredstva ili druga imovina mogla koristiti za financiranje terorističkih aktivnosti” budući da je taj stupanj dokazivanja u skladu s kriterijima koje je Sud naveo u presudi od 18. srpnja 2013., Kadi II, (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518).

114 Točno je da taj kriterij nije potpuno nedvosmislen s obzirom na to da su „sumnja” i „vjerovanje” zasebni misaoni procesi kojima se dolazi do različitih razina uvjerenosti.

115 Ipak se mora utvrditi da je Sud u svojoj presudi od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) potvrdio upotrebu manje strožeg od tih dvaju mogućih stupnjeva dokazivanja, to jest, sumnje, prilikom svojeg ispitivanja osnovanosti konkretnog razloga iznesenog protiv zainteresirane osobe

116 Sud je, naime, u točki 149. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II, (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) pojasnio da se razlozi za upis na sporni popis Unije mogu oslanjati na „sumnje u umiješanost u terorističke aktivnosti ne dovodeći u pitanje provjeru osnovanosti tih sumnji”. S obzirom na točku 162. navedene presude, treba dodati da kako bi se za neku osobu moglo valjano tvrditi da postoji sumnja u njezinu umiješanost u terorističke aktivnosti, potrebno je iznijeti dokaze koji tu sumnju potkrepljuju, što se treba ocijeniti u svakom pojedinačnom slučaju.

117 Iako te formulacija ne dovodi u pitanje zahtjev „dovoljno čvrste činjenične osnove” općenito naveden u točki 119. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518), treba priznati da se taj zahtjev može ispuniti upotrebom kriterija „opravdanih razloga za sumnju” ako su potkrijepljeni dostatnim podacima ili dokazima, budući da ga je Sud upotrijebio u točkama 149. i 162. navedene presude.

118 Kad je riječ o okolnosti da je Ujedinjena Kraljevina prilikom donošenja Zakona iz 2011. o sprečavanju terorizma i o istražnim mjerama napustila kriterij „opravdanih razloga za sumnju” i odlučila se za stroži kriterij „opravdani razlozi za vjerovanje”, ta je okolnost potpuno bespredmetna. S druge strane, kriterij „opravdanih razloga za sumnju” pod uvjetom da su potkrijepljeni dostatnim podacima ili dokazima dovoljan je u okolnostima poput onih predviđenih Uredbom br. 881/2002, preporukama FATF-a ili relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti, osobito njegovom Rezolucijom 2161 (2014) od 17. lipnja 2014. u njezinoj točki 11. To je bio i kriterij Court of Appeal (England & Wales) (Žalbeni sud) u predmetu Youssef v. Secretary of State for Foreign & Commonwealth Affairs [2013] EWCA Civ 1302 [2014] 2 WLR 1082.

119 S obzirom na prethodna razmatranja, tužiteljevu argumentaciju da je zahtijevani stupanj dokazivanja u okolnostima poput onih u ovom slučaju praktički nemoguće razlikovati od onog koji se zahtijeva u kaznenim predmetima, to jest, kriterija „izvan svake sumnje”, može se također samo odbiti. Uostalom, iz ustaljene sudske prakse počevši od presude od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461) proizlazi da mjere ograničavanja poput onih o kojima je riječ u ovom slučaju nisu kaznene. Preventivna, a ne represivna priroda mjera ograničivanja nužno utječe na prirodu, način i intenzitet dokazanosti koja se može zahtijevati od Komisije (mišljenje nezavisnog odvjetnik Y. Bota u predmetima Anbouba/Vijeće, C-605/13 P i C-630/13 P, EU:C:2015:2, t. 111.).

120 Kad je riječ o argumentaciji koja je s tim u vezi iznesena u replici, Komisija, koju podupire Ujedinjena Kraljevina, pravilno odgovara da su nadležni engleski sudovi odbacili kvazikazneni kriterij utvrđen u predmetu u kojem je donesena presuda Gough and Another v Chief Constable of Derbyshire [2002] EWCA Civ 351 u pogledu preventivnih mjera poput onih o kojima je riječ u ovom slučaju. Kad je riječ o provedbi mjera o kojima je odlučeno na razini Ujedinjenih naroda, pravilan pristup u engleskom pravu, kako ga je utvrdio Court of Appeal (England & Wales) (Žalbeni sud) u predmetima Secretary of State for the Home Department v. MB [2006] EWCA Civ 1140, [2007] QB 415 i Youssef v. Secretary of State for Foreign & Commonwealth Affairs [2013] EWCA Civ 1302 [2014] 2 WLR 1082, temelji se na testu „opravdane sumnje” (to jest, postojanju čimbenika koji mogu pobuditi sumnju).

121 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da treći tužbeni razlog treba odbiti.

Četvrti tužbeni razlog koji se temelji na pogreškama kojima je zahvaćeno obrazloženje

122 Taj je tužbeni razlog znatno proširen nakon što su priopćeni novi podaci i dokazi tijekom postupka.

123 Tužitelj je u tužbi uglavnom tvrdio da je pobijana odluka zahvaćena nezakonitostima u pogledu merituma zato što, kao prvo, optužbe koje su protiv njega iznesene nisu dokazane; kao drugo, neke optužbe nisu bile dovoljno precizne kako bi ih on mogao učinkovito pobiti; kao treće, neke su optužbe bile toliko stare ili nejasne da nisu imale nikakvu racionalnu vezu s relevantnim kriterijima i, kao četvrto, neke su optužbe opovrgnute oslobađajućim dokazima.

124 U svoju obranu Komisija, koju podupiru Ujedinjena Kraljevina i Vijeće, tvrdila je da su razlozi za uvrštenje na sporni popis koji su priopćeni tužitelju bili dovoljno precizni, detaljni, specifični i konkretni, u smislu sudske prakse (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 116., 130. i 142. do 149.) i da su ispunjavali zahtjev obrazloženosti (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 102. i 116.).

125 Komisija se, nadalje, pozvala na neka načela koja je Sud iznio u presudi od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 117., 119. do 122.), u pogledu procesa sudskog nadzora zakonitosti odluka o uvrštenju ili zadržavanju, nakon preispitivanja, imena neke osobe na sporni popis, osobito u pogledu provjere činjeničnih tvrdnji sadržanih u obrazloženju na kojem se temelje takve odluke od strane suda Unije.

126 Komisija je zatim navela da je u interesu dobrog sudovanja i s obzirom na postupak koji je tužitelj pokrenuo „odlučila da pobijanu odluku neće braniti [samo] na temelju elemenata upravnog postupka, nego se, u duhu učinkovite suradnje iz članka 220. stavka 1. UFEU-a, obratiti Odboru za sankcije […] kao i, u skladu s načelom lojalne suradnje propisanim člankom 4. stavkom 3. UEU-a, vlastima Ujedinjene Kraljevine kao države članice UN-a koja je predložila uvrštenje tužiteljeva imena na popis” Odbora za sankcije.

127 Komisija je, kao rezultat tih kontakata, s jedne strane, u Prilogu B.4 odgovoru na tužbu predočila dopis koji joj je 20. siječnja 2014. uputio Odbor za sankcije kako bi je izvijestio da je u okviru svojeg godišnjeg preispitivanja uvrštenja na svoj popis taj odbor preispitao tužiteljevo uvrštenje te je odlučio da je ono „i dalje primjereno”.

128 Komisija je, s druge strane, u Prilogu B.5 odgovoru na tužbu predočila sve detaljne podatke i dokaze koje su joj dostavile vlasti Ujedinjene Kraljevine i koje je ona, u bliskoj suradnji s tim vlastima, odlučila dostaviti Općem sud kako bi mu omogućila da se uvjeri da je pobijana odluka doista donesena na „dovoljno čvrstoj činjeničnoj osnovi”, barem kad je riječ o nekim od razloga za uvrštenje na sporni popis (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 130.). Prema navodima Ujedinjene Kraljevine, ti podaci i dokazi uključuju dokumente navedene u prilog njezinu prijedlogu Odboru za sankcije za uvrštenje i zadržavanje tužiteljeva imena na popisu navedenog odbora.

129 Taj se skup podataka i dokaza sastoji od službene izjave u pisanom obliku („first statement”, u daljnjem tekstu: službena izjava) sastavljene u svrhu ovog postupka s nadnevkom od 18. ožujka 2014. koju je vlastoručno potpisala voditeljica odjela za borbu protiv terorizma FCO-a, kao i nekoliko dokumenata koji služe kao dokazi. Kao što proizlazi iz točaka 12. do 14. službene izjave, ona se temelji na mišljenju i ocjeni Security Service (Sigurnosna služba) koja je obavještajna služba i služba za unutarnju sigurnost Ujedinjene Kraljevine čija je zadaća štititi nacionalnu sigurnost (u daljnjem tekstu: Sigurnosna služba).

130 Tužitelj se u replici protivi navođenju i tomu da Opći sud uzme u obzir nove optužbe, pojašnjenja i dokaze predočene u Prilogu B.5 odgovoru na tužbu koji nisu bili navedeni prije donošenja pobijane odluke ni uzeti u obzir prilikom njezina donošenja. On tvrdi da je, u skladu s načelima koje je Sud naveo u presudama od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461) i od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 115.) Komisija od Odbora za sankcije ili predmetne države članice trebala zatražiti sve te dodatne podatke te mu ih je trebala priopćiti „na početku” kako bi poštovala njegova prava obrane i pravo na pristup sudu. Po njegovu mišljenju, cjelovito objavljivanje tih podataka ne ovisi o pokretanju sudskog postupka, nego mu u svakom slučaju treba prethoditi kako bi se zajamčilo ostvarivanje prava obrane.

131 Tužitelj nadalje tvrdi da je Sud u presudi od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) jasno naveo da mu se moraju priopćiti svi tajni podaci na koje se poziva i da će on sam tada odlučiti što treba priopćiti zainteresiranoj osobi, u skladu s načelima koje je sud naveo u presudi od 4. lipnja 2013., ZZ (C-300/11, EU:C:2013:36). U ovom slučaju, Ujedinjena Kraljevina pokušava zaobići sva sudska jamstva Općeg suda zahtijevajući od njega da se osloni na njegovu vlastitu prosudbu da su dostavljeni podaci u skladu s kriterijima navedenim u spomenutoj presudi. Argument prema kojemu svaka država koja Odboru za sankcije predlaže uvrštenje na popis zatim treba odlučiti koji se podaci mogu dostaviti Općem sudu je u potpunosti pogrešna.

132 Kad je riječ o, konkretnije, dokazima pronađenima u njegovu domu prilikom pretrage, tužitelj podsjeća da je u pogledu tih dokaza oslobođen po završetku kaznenog postupka koji je protiv njega pokrenut. On tvrdi da je mogao na isti način pokušati na njih odgovoriti da je znao da će ga Komisija teretiti na temelju tih dokaza,. Ishođenje transkripata ili drugih dokumenata iz postupka o kojem je riječ zahtijeva puno vremena i znatne napore, dok vlada Ujedinjene Kraljevine posjeduje transkripte i oslobađajuće dokaze na temelju kojih je porota oslobodila tužitelja. U tim okolnostima bilo bi nepravedno od tužitelja očekivati da uz velike troškove i napore predoči oslobađajuće dokaze. Tužitelj tvrdi da taj primjer dokazuje potrebu da se Općem sudu, na Komisijin zahtjev, dostave oslobađajući dokazi koje posjeduje Ujedinjena Kraljevina.

133 Tužitelj tvrdi i da se Opći sud ne treba osloniti na za njega nepovoljna utvrđenja iz sudskih postupaka u Ujedinjenoj Kraljevini u kojima nije bio stranka i protiv kojih stoga nije mogao iznijeti svoju obranu. Kad je riječ o okolnosti, koju navodi Ujedinjena Kraljevina, da su ti sudski postupci provedeni u skladu

s člankom 6. EKLJP-a i člankom 47. Povelje, tužitelj odgovara da, iako je to točno u pogledu predmetnih osoba, nije točno u pogledu njega s obzirom na to da čak nije bio stranka u tim postupcima.

134 Konačno, u dijelu u kojem Ujedinjena Kraljevina navodi sudske postupke u kojima je i on sam bio stranka, osobito protiv uvjeta koje je odredio HM Treasury (Ministarstvo financija Ujedinjene Kraljevine) i protiv odluke FCO-a da ne zatraži povlačenje njegova imena s popisa Odbora za sankcije, tužitelj tvrdi da ti postupci nisu jednaki ovom postupku imaju za cilj postizanje drukčijeg rješenja.

135 U tom pogledu, i kao što je Sud naglasio u točki 136. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518), poštovanje temeljnih prava predmetne osobe, konkretnije, prava obrane i prava na djelotvornu sudsku zaštitu, podrazumijeva da u slučaju osporavanja pred sudom, sud Unije nadzire osobito jesu li razlozi navedeni u obrazloženju koje je dao Odbor za sankcije dovoljno precizni i konkretni kao i, ako je to potrebno, materijalnu utemeljenost činjenica koje odgovaraju dotičnim razlozima s obzirom na elemente koji su priopćeni.

136 U ovom slučaju, u skladu sa zahtjevima utvrđenima sudskom praksom, navodima iz obrazloženja i prve i druge dopune obrazloženja utvrđuju se neki, u najmanju ruku, pojedinačni, posebni i konkretni razlozi zbog kojih nadležna tijela smatraju da tužitelj treba podlijegati mjerama ograničavanja (vidjeti, u tom smislu, presudu od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 140.).

137 Konkretno, obrazloženje i, nadasve, prva i druga dopuna obrazloženja koji su priopćeni tužitelju ne sadržavaju isključivo obične općenite tvrdnje nego i brojne pojedinosti i precizne navode kako o identitetu predmetnih osoba, tako i o vremenu, mjestu, kontekstu i drugim okolnostima predmetnih djelovanja.

138 Što se tiče pitanja može li se istinitost činjenica koje odgovaraju tom obrazloženju smatrati dokazanima s obzirom na elemente koji su mu priopćeni, u smislu točke 136. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518), ono podrazumijeva provjeru toga jesu li te činjenice „dovoljno potkrijepljene" kako bi se moglo smatrati da se pobijana odluka temelji na „dovoljno čvrstoj činjeničnoj osnovi" (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 119.), pri čemu se podrazumijeva da se razlozi za upis na sporni popis mogu oslanjati na „sumnje u umiješanost u terorističke aktivnosti ne dovodeći u pitanje provjeru osnovanosti tih sumnji" (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 149.).

139 U ovom slučaju, točno je da na dan donošenja pobijane odluke nije predočen nijedan podatak ili dokaz kako bi se potkrijepili razlozi koji su u njoj izneseni protiv tužitelja.

140 Što se tiče novih podataka i dokaza predočenih u Prilogu B.5 odgovoru na tužbu, kao i njihovih odgovarajućih dodataka, Komisija pravilno odgovara na tužiteljevu argumentaciju sažeto iznesenu u gornjoj točki 130. da on miješa dva različita pitanja, to jest, s jedne strane, postupovni zahtjev dovoljno specifičnog obrazloženja i njegovo priopćenje zainteresiranoj osobi u upravnom postupku (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 111. do 116.) i, s druge strane, provjeru, koju treba izvršiti sud Unije, da se tako priopćeno obrazloženje temelji na čvrstoj činjeničnoj osnovi, nakon što je zahtijevao, ako je potrebno, od nadležnog tijela Unije da podnese podatke ili dokaze, povjerljive ili ne, relevantne za takvo ispitivanje (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 117. do 120.). Novi podaci i dokazi predočeni u Prilogu B.5 odgovoru na tužbu su upravo namijenjeni toj svrsi te je u skladu s načelima koja je Sud naveo u presudi od će on sam tada odlučiti što treba priopćiti zainteresiranoj osobi da ih se uzme u obzir u svrhu provođenja nadzora zakonitosti koje treba izvršiti Opći sud.

141 Što se tiče tužiteljeva argumenta da se Komisija ne može osloniti na nove podatke ili dokaze na koje nije mogao odgovoriti, dovoljno je istaknuti da je tužitelj na njih mogao odgovoriti u replici kao i na raspravi.

142 Što se tiče tužiteljeva argumenta, sažeto iznesenog u gornjoj točki 131., da sud Unije mora zahtijevati da mu se priopće svi tajni podaci na koje se poziva te će on sam odlučiti što treba priopćiti zainteresiranoj osobi, on očito pogrešno tumači presudu od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518). U točki 122. navedene presude Sud je naime naveo da nije potrebno da nadležno tijelo Unije podnese sudu Unije ukupnost podataka i dokaza nerazdvojivih od razloga navedenih u obrazloženju Odbora za sankcije pri čemu se podrazumijeva da, ako nadležno tijelo Unije ne može postupiti po zahtjevu suda Unije (primjerice zato što mu država označavanja ili Odbor za sankcije odbijaju priopćiti predmetne podatke i dokaze), na potonjem je da odluku temelji samo na onim podacima i dokazima koji su mu priopćeni, s posljedicama navedenim u točki 123. te presude. Što se tiče razmatranja Suda, iz točaka 125. i sljedećih navedene presude, o provedbi od strane suda Unije posebnih metoda ispitivanja povjerljivih podataka i dokaza, ona polaze od premise navedene u točki 124. te presude da mu je takve dokaze i podatke prethodno dobrovoljno priopćilo nadležno tijelo Unije, uz zahtjev za povjerljivo postupanje u pogledu zainteresirane osobe. Nadalje, čak i u takvom slučaju, Sud je u točki 127. presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) naveo, pozvavši se na točku 63. presude od 4. lipnja 2013., ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363) da ako se to tijelo protivi priopćenju svih ili dijela podataka ili dokaza, priopćenih sudu Unije uz zahtjev za povjerljivo postupanje prema zainteresiranoj osobi, navedeni sud će pristupiti ocjeni zakonitosti pobijanog akta na temelju samo onih elemenata koji su bili priopćeni.

143 Što se tiče tužiteljeva argumenta o dokazima pronađenima u njegovu domu prilikom pretrage (vidjeti gornju točku 132.), ne treba ga prihvatiti s obzirom na to da ih je High Court uzeo u obzir u službenoj izjavi kroz samostalna utvrđenja koja je Opći sud izvršio na temelju tih dokaza. U dijelu u kojem tužitelj podsjeća da je u pogledu tih dokaza oslobođen po završetku kaznenog postupka koji je protiv njega pokrenut, dovoljno je podsjetiti da, upućivanjem na ocjenu drugog dijela trećeg tužbenog zahtjeva, stupanj dokazivanja koji se primjenjuje u ovom slučaju nije onaj koji se primjenjuje u kaznenim stvarima.

144 Što se tiče tužiteljeva argumenta, sažeto iznesenog u gornjoj točki 133., da Opći sud ne treba uzeti u obzir utvrđenja sudova iz Ujedinjene Kraljevine iz postupaka u kojima nije bio stranka, Komisija pravilno navodi da ako utvrđenja o kojima je riječ doprinose dokazivanju postojanja opravdanih razloga za sumnju ili čak vjerovanje da je tužitelj povezan s Al-Qaidom i time potkrepljuju optužbe iz obrazloženja, ona su relevantna i Opći sud ih može uzeti u obzir. Komisija pravilno tvrdi i da Opći sud može pridati osobitu važnost tim utvrđenjima s obzirom na to da ih je izvršio nadležni nacionalni sud u sudskim postupcima vođenima u skladu u skladu s člankom 6. EKLJP-a i člankom 47. Povelje.

145 Konačno, kad je riječ o sudskim postupcima u Ujedinjenoj Kraljevini koje ta država članica navodi, nebitno je da nijedan od tih postupaka nije jednak ovom te da su dovele do drukčijeg ishoda, s obzirom na to sadržavaju podatke i dokaze koji mogu potkrijepiti optužbe koje su protiv tužitelja iznesene u obrazloženju Odbora za sankcije.

146 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da Opći sud može uzeti u obzir sve nove podatke i dokaze iz Priloga B.5 odgovoru na tužbu.

[omissis]

177 Na kraju ove sveobuhvatne analize službene izjave i nakon pažljivog razmatranja svih podataka i dokaza koji su joj priloženi u dodacima, Opći sud je uvjeren da su neki, barem razlozi sadržani u obrazloženju i prvoj i drugoj dopuni obrazloženja, kako ih je priopćio Odbor za sankcije, dovoljno potkrijepljeni navedenim podacima ili dokazima tako da se temelje na osobito čvrstoj činjeničnoj osnovi te odolijevaju nekolicini neodređenih tužiteljevih pokušaja da ih ospori.

178 Također treba uzeti u obzir i postojanje drugih pravnih lijekova koji su tužitelju bili na raspolaganju, ali kojima se odlučio ne koristiti.

179 Ujedinjena Kraljevina je, s jedne strane, naglasila da tužitelj nikada, od početnog uvrštenja svojega imena na popis Odbora za sankcije, nije pokušao stupiti u kontakt s Uredom Ombudsmana kojeg imenuje Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda u skladu sa svojoj Rezolucijom 1904 (2009) kako bi od njega ishodio pokretanje opsežne istrage koja može dovesti do brisanja njegova imena s popisa Odbora za sankcije, iako se Rezolucijom 2161 (2014) Vijeća sigurnosti (točka 48.) države pozivaju da „potaknu osobe i subjekte koji namjeravaju pobijati svoje uvrštenje na [popis Odbora za sankcije] pred nacionalnim ili regionalnim sudovima, ili koji su to već pokušali učiniti, da brisanje s [navedenog popisa] zatraže podnošenjem takvog zahtjeva Uredu Ombudsmana”. Ne postoji nijedan racionalni razlog za to što tužitelj nije iskoristio takvu mogućnost tim više što tvrdi da raspolaže argumentima u prilog brisanja svojega imena s popisa Odbora za sankcije.

180 S druge strane, nakon što je High Courtu 28. siječnja 2013. podnio tužbu protiv odluke FCO-a od 1. studenoga 2012. da u njegovo ime ne podnese zahtjev za brisanje njegova imena s popisa Odbora za sankcije, tužitelj je povukao tu tužbu izjavom o suglasnosti (consent order) od 17. listopada 2013. (dodatak 4. službenoj izjavi), nakon što se High Court složio s tim da je FCO, kako bi opravdao tu odluku, koristio povjerljive dokaze koji su bili dostupni samo sudu, a ne i tužitelju.

181 Iako se tužitelju može prigovarati na toj sudskoj strategiji kao takvoj, ona ni ne pridonosi eventualnom otklanjanju sumnji koje prema njemu opravdano postoje s obzirom na prethodno ispitane podatke i dokaze.

182 S obzirom na sve što je prethodno navedeno, treba zaključiti da su barem neki od razloga navedenih u obrazloženju i prvoj i drugoj dopuni obrazloženja dovoljno precizni i konkretni, da su potkrijepljeni i da su sami po sebi dovoljna osnova za pobijanu odluku (presuda od 18. srpnja 2013., Kadi II, C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518, t. 130.).

183 Iz toga slijedi da su barem neke od optužbi iznesenih protiv tužitelja u obrazloženju i prvoj i drugoj dopuni obrazloženja mogle opravdati donošenje mjera ograničavanja protiv njega za čitavu Uniju.

184 Prema tome, četvrti tužbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

Peti tužbeni razlog, koji se temelji na povredi načela proporcionalnosti

185 Tužitelj tvrdi da je pobijana odluka zahvaćena nezakonitošću zato što je Komisija propustila provesti test proporcionalnosti odvagivanjem njegovih temeljnih prava i stvarne opasnosti koju on navodno trenutno predstavlja.

186 Komisija, koju podupire Vijeće, osporava tu argumentaciju i upućuje na točke 360. do 363. presude od 3. rujne 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461).

187 Iz presude od 3. rujna 2008., Kadi I (C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461) naime proizlazi da s obzirom na cilj u općem interesu koji je za međunarodnu zajednicu toliko bitan kao što je borba svim sredstvima, u skladu s Poveljom Ujedinjenih naroda, protiv prijetnji međunarodnom miru i sigurnosti koje predstavljaju teroristički akti, zamrzavanje financijskih sredstava, financijske imovine i drugih gospodarskih izvora osoba koje su Vijeće sigurnosti ili Odbor za sankcije identificirali kao suradnike Osame bin Ladena, mreže Al-Qaida i Talibana, ne mogu se sami po sebi smatrati neprimjerenima ili neproporcionalnima (vidjeti presudu od 3. rujna 2008., Kadi I, C-402/05 P i C-415/05 P , EU:C:2008:461, t. 363. i navedenu sudsku praksu; vidjeti također, u tom smislu i po analogiji, presudu od 15. studenoga 2012., Al-Aqsa/Vijeće i Nizozemska/Al-Aqsa, C-539/10 P i C-550/10 P, EU:C:2012:711, t. 120. do 130.). Ipak se prilikom donošenja tih mjera treba uvjeriti da su poštovana

postupovna prava zainteresiranih osoba, a osobito njihova prava obrane (vidjeti u tom smislu presudu od 3. rujna 2008., Kadi I, C-402/05 P i C-415/05 P, EU:C:2008:461, t. 367. do 370.). U ovom slučaju, iz ispitivanja drugih tužbenih razloga proizlazi da su tužiteljeva postupovna prava uredno poštovana u postupku preispitivanja razlogâ za uvrštenje njegova imena na sporni popis.

188 U dijelu u kojem tužitelj konkretnije Komisiji prigovara da sama nije provela odvagivanje ograničenja koja se na njega primjenjuju s njegovim temeljnim pravima i opasnošću koju on navodno predstavlja, dovoljno je utvrditi da takvo odvagivanje nije predviđeno mjerodavnim propisom niti ga predviđa sudska praksa. Sud je, upravo suprotno, u točki 107. svoje presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518) presudio da kada Odbor za sankcije odluči, u okviru relevantnih rezolucija Vijeća sigurnosti, upisati ime neke osobe na svoj pročišćeni popis, nadležno tijelo Unije mora, kako bi odobrilo tu odluku u ime država članica, donijeti odluku o upisu tog imena, ili ostavljanja tog upisa na spornom popisu na temelju obrazloženja koje je dao spomenuti odbor. U tom kontekstu, jedine obveze koje ima nadležno tijelo Unije jesu one koje je Sud utvrdio u točkama 111. i 112. (poštovanje prava obrane), 114. (pažljivo i nepristrano ispitivanje osnovanosti navedenih razloga) i 116. (obrazloženje kojim se utvrđuju individualni, specifični i konkretni razlozi zbog kojih nadležne vlasti smatraju da na dotičnu osobu trebaju biti primijenjene mjere ograničavanja) presude od 18. srpnja 2013., Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P i C-595/10 P, EU:C:2013:518). U ovom slučaju, i iz ispitivanja drugih tužbenih razloga, proizlazi da su te obveze uredno poštovane u postupku preispitivanja razlogâ za uvrštenje tužiteljeva imena na sporni popis.

189 Kad je riječ o proporcionalnosti pobijane odluke s obzirom na vrijeme koje je proteklo od uvrštenja tužiteljeva imena na sporni popis, točno je da su tužiteljeva financijska sredstva bila zamrznuta nešto više od šest godina od dana donošenja navedena odluke, u pogledu koje je sudski nadzor proveo samo Opći sud u okviru ove tužbe.

190 Međutim, kao što je prethodno navedeno, zadržavanje uvrštenja tužiteljeva imena na popisu Odbora za sankcije i, shodno tome, na spornom popisu, nakon preispitivanja, temelji se ne samo na prvotnom obrazloženju navedenog odbora, nego i na različitim novijim procjenama opasnosti za nacionalnu i međunarodnu sigurnost koju tužitelj i dalje predstavlja, koje su izvršile kako nadležna tijela UN-a tako i nadležna tijela i sudovi Ujedinjene Kraljevine. Tako je, među ostalim, na dan donošenja pobijane odluke proteklo manje od jedne i pol godine otkako je High Court potvrdio procjenu Security Servicea da je tužitelj i dalje istaknuti islamistički ekstremist iz Ujedinjene Kraljevine koji je povezan s brojnim ekstermistima (vidjeti gornju točku 175.).

191 Štoviše, kao što je već navedeno u gornjoj točki 181., Opći sud smatra da time što nije poduzeo bilo kakve korake prema Ombudsmanu Ujedinjenih naroda (vidjeti gornju točku 179.) i time što je odustao od tužbe podnesene High Courtu (vidjeti gornju točku 180.) tužitelj postupa na način koji ne doprinosi eventualnom otklanjanju sumnji koje prema njemu opravdano postoje, s obzirom na prethodno ispitane podatke i dokaze.

192 Nadalje, tužitelj nije iznio nikakav konkretan podatak ili dokaz kojima se može dokazati da više ne predstavlja prijetnju za nacionalnu i međunarodnu sigurnost.

193 U tim okolnostima, pobijana odluka se ne može smatrati neproporcionalna s obzirom na vrijeme koje je proteklo od uvrštenja tužiteljeva imena na sporni popis.

194 Stoga peti tužbeni razlog treba odbiti kao neosnovan i, zajedno s njim, cjelokupnu tužbu.

Troškovi

195 Sukladno članku 134. stavku 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da tužitelj nije uspio u postupku, treba mu naložiti snošenje troškova Komisije sukladno njezinu zahtjevu.

196 Sukladno odredbama članka 138. stavka 1. Poslovnika, države članice i institucije koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove

Slijedom navedenoga,

OPĆI SUD (treće vijeće),

proglašava i presuđuje:

1. **Tužba se odbacuje kao nedopuštena u dijelu u kojem se njome zahtijeva poništenje Uredbe Komisije (EZ) br. 14/2007 od 10. siječnja 2007. o 74. izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 881/2002 o određenim posebnim mjerama ograničavanja protiv određenih osoba i subjekata povezanih s Osamom bin Ladenom, mrežom Al-Qaidom i talibanima te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 467/2001 u dijelu u kojem se odnosi na Mohammeda Al-Ghabru.**

2. **Tužba se odbija kao neosnovana u preostalom dijelu.**

3. **Mohammedu Al-Ghabru nalaže se snošenje vlastitih troškova kao i troškova Europske komisije.**

4. **Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske i Vijeće Europske unije snose vlastite troškove.**

Papasavvas Bieliūnas Forrester

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 13. prosinca 2016.

Potpisi